

Ustavnim uređenjem staviti sistem bezbednosti u službu građana

Datum

mar. '18.

28.

Jelena Pejić, Đorđe Pavićević, Filip Ejodus, Ivan Dimitrijević, Miroslav Hadžić (foto: BCBP)

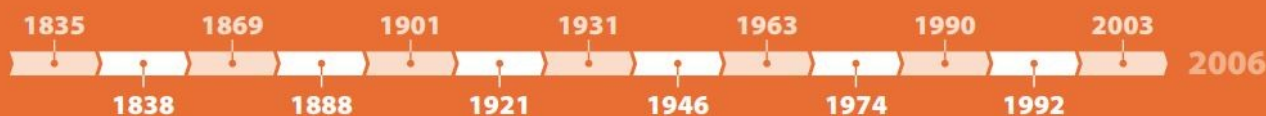
Uređenje sistema bezbednosti treba da bude deo aktuelnih ustavnih reformi kako bi se obuzdala politička moć i uspostavila jaka demokratska civilna kontrola. Pored samog teksta Ustava važan je i način njegovog donošenja i kasnija primena, zaključeno je na skupu koji je Beogradski centar za bezbednosnu politiku (BCBP) organizovao 28. marta 2018. godine na Fakultetu političkih nauka u Beogradu.

Predsednik Upravnog odbora BCBP Miroslav Hadžić naglasio je da je potrebno izdvojiti poseban odeljak Ustava Srbije koji bi se bavio bezbednošću. U tom odeljku bi trebalo jasno utvrditi da su svi nosioci bezbednosnih ovlašćenja pod demokratskom civilnom kontrolom, a ne samo Vojska, kao što je trenutno slučaj.

„Problem u svim postkonfliktnim zemljama je kako definisati bezbednost političke zajednice kao javno dobro. Nema bezbedne države gde su građani nebezbedni. Treba da se ojača i pravo građana da učestvuju u oblikovanju optimalnog sistema bezbednosti. U Srbiji već dugo nosioci vlasti praktikuju demokratsku civilnu kontrolu struktura bezbednosti kao ličnu kontrolu“ istakao je Hadžić.

Bezbednost države i građana u srpskoj ustavnoj tradiciji

PREGLED ODREDABA U OBLASTI BEZBEDNOSTI U USTAVIMA KOJI SU VAŽILI U SRBIJI 1835-2006.

Publikacija "Bezbednost države i građana u srpskoj ustavnoj tradiciji"

Istraživačica BCBP Jelena Pejić je predstavila zaključke analiza ustavnog uređenja bezbednosti u 50 država i entiteta širom sveta i domaće ustavne tradicije. Istakla je da aktuelni Ustav Srbije propušta da identifikuje državne aktere ovlašćene da primenjuju silu, poput policije i službi bezbednosti, koji su često ustavno uređeni u drugim državama. Tela poput saveta za nacionalnu bezbednost redovno su ustavna materija, a ustavi Crne Gore i Hrvatske kao obavezu navode donošenje strategije nacionalne bezbednosti, naglasila je istraživačica BCBP.

„Postoji tendencija sve potpunijeg uređenja bezbednosti u ustavima postkonfliktnih društava. Odličan primer je Južnoafrička Republika, gde je ustav usvojen u veoma inkluzivnom procesu i predstavlja osnov socijalne kohezije nakon okončanja aparthejda. U njemu nisu navedene bezbednosne 'snage', već 'službe', što ukazuje na promenu odnosa bezbednosnog aparata prema građanima“, zaključila je Pejić.

Jelena Pejić, Đorđe Pavićević, Filip Ejdus, Ivan Dimitrijević, Miroslav Hadžić (foto: BCBP)

Profesor FPN Đorđe Pavićević je upozorio da je pored samog teksta Ustava važno kako je donet i kako se primenjuje, jer je Ustav najvažniji instrument za obuzdavanje političke moći.

"Kada određenu oblast dobro uredite Ustavom, onda i eventualne zloupotrebe nosilaca vlasti postaju očiglednije. Krajnja brana ustavnosti je demokratija i kontrola koju ona nosi sa sobom", kazao je Pavićević.

Ivan Dimitrijević sa Fakulteta bezbednosti istakao je da treba dobro promisliti sistemsko uređenje bezbednosti u inkluzivnom procesu. Ukazao je na to da je aktuelni Ustav donet hitno nakon razjedinjenja sa Crnom Gorom, a tendencija da se radi na brzinu ispoljila se i u drugim situacijama, poput usvajanja sistemskih zakona ili Strategije nacionalne bezbednosti.

„Srbija je nasledila političku nedoslednost Ustava iz 1974. godine, gde sistem bezbednosti predstavlja državnu, a ne bezbednost građana. Mi i dalje živimo u svetu državne bezbednosti, to je sistem koji smo nasledili iz

prošlosti", podvukao je Dimitrijević.

Vlada Republike Srbije je prošle godine pokrenula debatu o izmenama Ustava u oblasti pravosuđa, s obzirom da je ova oblast prepoznata kao jedna od ključnih prepreka na putu Srbije ka pristupanju Evropskoj uniji. U toku su rasprave o ustavnim amandmanima Vlade u vezi sa uređenjem pravosuđa.

Beogradski centar za bezbednosnu politiku ovim putem želi da doprinese široj debati o tome kakav ustav je potreban građanima Srbije, sa pažnjom posvećenom naročito sistemu bezbednosti, koji je predmet istraživanja, analiza i preporuka BCBP već dvadeset godina.